

«Өбүгэ оонньуулар» күрэх

Оҥордулар:
Мэнгэ-Хангалас улууьун
Бүтэйдээхтээҥи «Чэчир» уһуйаан
иитээччилэрэ:
Сергеева Ирина Ивановна
Барабанова Маргарита Елисеевна

Ытытлар бөлөҕө: улахан, бэлэмнэнии бөлөх

Сыала: өбүгэ оонньуутун нөҥүө оҕо этин-хаанын чэбдигирдии.

Үөрэтэр соруктар:

- өбүгэ оонньуутун нөҥүө сымса, сылбырҕа, тулуурдаах буоларга үөрэтии;
- ооньуу быраабылатын тутуһан оонньуурга үөрэтии.

Сайыннарар соруктар:

- эти – хааны сайыннарыы;
- тобуллаҕас толкуйу сайыннарыы.

Иитэр соруктар:

- урут олорон ааспыт өбүгэлэрбит оонньууларыгар интэриэһи үөскэтии;
- Саха буоларынан кизн туттарга иитии.

Туттуллар тэрил: күпсүүр, Саха Сириҥ былааҕа, Саха Сириҥ гимниҥ музыката, чабычак, 3 сизл мээчик, 4 иэрэгэй, 4 остуол, кириэс мас.

Күрэх былаана:

1. Тэрээһин чааһа
2. Күрэх хаамыыта
3. Түмүк тахсыыта

Тэрээһин чааһа:

Үтүө күнүнэн!

- Биһиги өбүгэлэрбит, былыр-былыргаттан, айылҕаҕа оонньоон-көрүлээн, үлэлээн-хамсаан бириэмэни атаараллара. Ол да иһин буолуо, төрүт оонньуулар, өбүгэлэрбит төрүт дьарыктарын кытта ыкса сибээстээхтэр. Тобуллаҕас толкуйу сайыннарар, эти-хааны эрчийэр, тулуурдаах, сылбырҕа буоларга үөрэтэр «Өбүгэ оонньуулар» күрэхпитин саҕалыырбытын көнүллээн!

-Дохсун ытыс тыаһынан керсүҥ, бүгүҥнү күрэх кыттыылаахтарын! (күпсүүр тыаһынан оболор биир-биир сценаҕа ыҥырыллан тахсаллар)

-Биһиги бүгүҥнү күрэхпит – күүс-уох холонуута, сытыы-сымса хамсаныылаах оонньуулар, тобуллаҕас толкуйу сайыннарар көрүҥнэр!

-Күрэх түһүмэҕэ 5 көрүҥтэн турар:

1. Таба бырах
2. 3 төгүл куобахтааһын
3. Иэрэгэй
4. Мотуок
5. Кириэс тэбии

Салгыы оболор жребийга ыҥырыллар, күрэх хас көрүҥүн аайы судьуйалары билиһиннэриллэр (төрөппүттэртэн).

Күрэх хаамыгта:

Бытааччы, хас түһүмэх аайы быраабылалары билиһиннэрэр, оһолор күрэхтэһэллэр.

Бастакы көрүҥ «Таба бырах».

Быраабылата: оһо, сиэл мээчиги таба быраһан, чабычах иһигэр киллэриэхтээх. Мээчик, чабычах иһигэр киирэн баран таһыстаһына, очко ааһыллыбат. Күрэхтэһээччилэр очколара тэннэхэр түгэнигэр, иккистээн быраһан быһаараллар.

Иккис көрүҥ «Үс төгүл куобахтааһын».

Быраабылата: оһо, миэстэттэн, атаhtarын араарбакка, үстэ куобахтаан ыстанар. Ким уһуну ыстаммытынан миэстэ быһаарыллар.

Үһүс көрүҥ «Иэрэгэй».

Быраабылата: иэрэгэйи остуолга сыһыаран эргитэллэр. Ким иэрэгэйэ уһуннук эргийбитинэн, бириэмэтинэн көрөн, миэстэ быһаарыллар.

Төрдүс көрүҥ «Мотуөк».

Быраабылата: быа аллараа өртүгэр мөһөөччүктээх кумах баайыллар. Быа уһуна – 1 миэтэрэ. Ким тургэнник быаны эрийэн таһаарбыт – ол кыайыылаах тахсар. Бу көрүҥнэ оһолор бары тэннэ күрэхтэһэллэр.

Бэһис көрүҥ «Кириэс тэбии».

Быраабылата: судургутуган, кылыйдаан буолбакка, куобахтаан ыстаналлар. Илиилэрэ кэннилэригэр буолар. Ыксаабакка, толкуйдаан ыстаналлар. Кириэс маһы таарыйыа суохтаахтар. Ыстанан саһалаабыт сирдэрэ «дьиэ» буолар. «Дьиэһэ» сынньанан ылар кенгүллэнэр. Эргийэн «дьиэлэригэр» кэллэхтэринэ 1 очко буолар. Ким элбэх очко ылбыт – кыайыылаах тахсар.

Түмүк тахсыгыта:

Түмүгү судьуйалар таһаараллар. Ханник эмэ керүҥнэ, күрэхтэһээччилэр тэннэхэр түгэннэригэр, жребийынан миэстэ быһаарыллар.

Салгыы, хас керүҥ аайы кыайыылаахтары наһараадалааһын ытыллар.